

248227

การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นางสาวกฤษณา ภูเขตหัว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ณ สถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600252492

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

248227

การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นางสาวกุสุมา ภูเสตวิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 2 8 4 6 5 4 9 2 8

PUBLIC RELATIONS FOR COMMUNITY'S PARTICIPATION
IN PROMOTING OF CULTURAL TOURISM

Miss Kusuma Phuseit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Public Relations

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

โดย

นางสาว กุสุมา ภูเสต์วี

สาขาวิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนม คลีฉายา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์)

กุสุมา ภูเสตร์ : การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม. (PUBLIC RELATIONS FOR COMMUNITY'S PARTICIPATION IN
PROMOTING OF CULTURAL TOURISM)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. พัทธนี เขยจรรยา, 209 หน้า .

248227

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(2)เพื่อศึกษาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (3) เพื่อศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยในส่วนของการจัดการการท่องเที่ยวพบว่า สาเหตุและที่มาในการริเริ่มจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นเกิดจาก 2 ลักษณะ คือ(1) การที่บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกมองเห็นศักยภาพของชุมชนที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และเข้าประสานความร่วมมือกับคนในชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้น (2)การที่คนในชุมชนได้มองเห็นศักยภาพของชุมชนเองและร่วมกันพัฒนาเพื่อให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้น

ผลการวิจัยในส่วนการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า สื่อหลักที่ใช้คือ (1)สื่อมวลชน โดยใช้กลวิธีการประชาสัมพันธ์ดังนี้ การแถลงข่าว การจัด Press Trip การส่งข่าวประชาสัมพันธ์ และการแทรกในรายการผ่านสื่อมวลชน (2) สื่อบุคคล ได้แก่ คนในชุมชน บุคคลมีชื่อเสียงของจังหวัด และนักท่องเที่ยวผ่านวิธีการบอกปากต่อปาก (3)สื่อเฉพาะกิจ (4)สื่ออินเทอร์เน็ต กลยุทธ์ที่ใช้ ได้แก่ กลยุทธ์การใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย กลยุทธ์การประสานและร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตร และกลยุทธ์การสร้างมูลค่าเพิ่ม

ผลการวิจัยในส่วนการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า เป็นการดำเนินการประชาสัมพันธ์ที่ประกอบด้วย (1) แกนนำในการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ผู้นำชุมชน (2)สารประชาสัมพันธ์ ได้แก่ เนื้อหาเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป การสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ของการท่องเที่ยว และการรักษาความสะอาด (3)สื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สื่อบุคคล และสื่อเสียงตามสาย (4) ผู้รับสาร ได้แก่ คนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ กลยุทธ์การใช้สื่อให้เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย กลยุทธ์การใช้สื่อบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ กลยุทธ์การใช้เครือข่ายการสื่อสาร กลยุทธ์การสร้างความรู้สึกรักและภาคภูมิใจ และกลยุทธ์การชี้ให้เห็นประโยชน์

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ _____ลายมือชื่อนิสิต _____
สาขาวิชา การประชาสัมพันธ์ _____ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก _____
ปีการศึกษา 2553 _____

5284654928 : MAJOR PUBLIC RELATIONS

KEYWORDS : PUBLIC RELATIONS /COMMUNITY'S PARTICIPATION/PROMOTING/ CULTURAL TOURISM

KUSUMA PHUSEIT : PUBLIC RELATIONS FOR COMMUNITY'S
PARTICIPATION IN PROMOTING OF CULTURAL TOURISM. THESIS
ADVISOR :ASSOC.PROF, PATCHANEE CHEYJUNYA, 209 pp.

248227

The objectives of this research are (1) to study cultural tourism management (2) to study public relations strategies in promoting of cultural tourism (3) to study public relations strategies for community's participation in cultural tourism management. This research is qualitative research that the information gathered from interviews and relatively documents.

The research in the part of tourism management found that the causative of cultural tourism management can divided into 2 patterns include (1) the outsiders are explorer and work with people in community to develop cultural tourist site(2) the insiders or people in community are explorer and develop cultural tourism by themselves.

The research in the public relations process to promote cultural tourism found that main media that use in promoting of cultural tourism include (1) mass media and relations tactics that use via mass media included press conference, press trip, press release, and to publish by insert cultural tourism in mass media program (2) personal media included the people in community and tourists by word of mouth tactic. (3)specially media and (4)internet . Public relations strategies in promoting of cultural tourism included various media and channels strategy, partnerships strategy and value added strategy.

The research in the public relations process for community's participation found that the process included (1) Sender or leader of public relations that are the leaders of community.(2) Message are focused on culture conservation, building love and feeling of pride, being good host, suggest benefit of tourism and encourage to keep clean. (3) Media or channel included local personal media and local phone link. (4) Receiver included people in community. Public relations strategies for community's participation included media specific group strategy, strategic use of reliable person, strategic use of communications network, strategic use of building love and feeling of pride and strategy to suggest benefit of tourism.

Department : Public Relations

Student's Signature

Field of Study : Public Relations

Advisor's Signature

Academic Year : 2010

[Handwritten Signature]
[Handwritten Signature: Patchanee Cheyjunya]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ รองศาสตราจารย์พัชนี เขยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์มาตลอด นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พนม คลีฉายา ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และช่วยให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งใคร่ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐี กรรมการสอบภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นประโยชน์ ซึ่งส่งผลทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งสามแห่งทุกคน ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณบุคคลที่รักและสำคัญที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย คือ พ่อแม่ แม่เล็ก พี่ต๊าก ที่ช่วยเหลือในการพาไปสัมภาษณ์ หาข้อมูล ให้กำลังใจ สนับสนุนและเลี้ยงดูผู้วิจัยมาอย่างดีจนถึงวันนี้ ขอขอบคุณคนสำคัญอีกคนที่อยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา ที่คอยรับฟังและให้กำลังใจยามเครียดยามท้อแท้ และขอบคุณย่าพริ้ง อาหนู อาจัน และญาติพี่น้องที่ช่วยเหลือผู้วิจัยมาตลอด รวมทั้งเพื่อนๆทุกคนที่คอยให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.3 ปัญหานำวิจัย.....	10
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	10
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์.....	13
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม.....	41
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในชุมชน.....	54
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมเพื่อการ ท่องเที่ยว.....	58
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล.....	65
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น.....	66
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	74
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	81
4.1 ส่วนที่1:จุดเริ่มต้นและความเป็นมาในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม...	81
4.2 ส่วนที่ 2: การดำเนินการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม...	97
4.3 ส่วนที่ 2.1 : การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	98
4.4 ส่วนที่ 2.2: การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	134
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	155
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	155
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	164
5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	182
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	185
รายการอ้างอิง.....	186
ภาคผนวก.....	190
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	209

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	158
ตารางที่ 2 แสดงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	163

